

S z ö v e g é r t é s v e r s e n y

2024. április 30.

5. osztály

Név: _____

Iskola: _____

Elért pontszám:

127 p /

Hasznos tudnivalók!

1. 45 perc áll a rendelkezésedre!
2. Tollal dolgozz!
3. Nyugodtan dolgozz a szövegben!
4. Helyesíráásra ügyelj, mert figyelembe vesszük!
5. Ügyelj a külalakra, a szépíráásra!

Nagyon jó munkát kívánunk!

A fehér gólya

A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) 100-115 cm magas, 155-215 cm szárnyfesztávolságú gázlómadár. Tollazata fehér, evezőtollai feketék, lába és csőre piros. A fiatal madarak csőre fekete, néhány hónapos korukban válik hasonlónak az öregekéhez. A kifejlett hímek testtömege 2,9-4,4 kg (átlagosan 3,6 kg), a tojóké 2,7-4,0 kg (átlagosan 3,3 kg). Ujjaik tövén kis úszóhártya van. A költőterülete főleg Európa, de a Brit-szigeteken és az 55. szélességi körtől északra nem fészkel.

Eredetileg a mocsaras ligeterdők madara volt. Napjainkra "beköltözött" az emberi településekre, de a nedves területekhez továbbra is kötődik. Fészket fákra, háztetőkre, kéményekre, kazlakra, manapság villanyoszlopokra, kazánkéményekre, víztornyokra rakja. Egy fészket akár évtizedekig is használhat, mivel a megfelelő fészkealjzatok száma kevés és egy elfoglalt régi fészkek tatarozása kevesebb energiát is igényel egy új építésénél. A fészkek átmérője általában 80 cm és 2 m között változik. Magassága az első évben 20-40 cm, de idővel akár a 2 métert is elérheti. Tömege kezdetben 20-30 kg. Az idős fészkek között 1,2 tonna súlyút is találtak már. A fészkek ágakból, fűcsomókból, szénából, sásból stb. készül. Időnként nylondarabokat, bálakötöző zsineget is beépítenek a madarak. Bár a fiókák - főképpen nagyobb korukban - a fészkek szélére állva ürítenek, az ürülék egy része a fészkekbe jut. A szülőmadarak az ürülék és a nedvesség felitására folyamatosan fészkeanyagot hordanak a fészkekbe, ami így a teljes fiókanevelési időszak alatt növekedik.

A faj táplálékát földigiliszták, kétéltűek, halak, hüllők, rágcsálók, ízeltlábúak, földön fészkelő madarak fiókái, tojásai adják. Gyakorlatilag minden ehét elfogyaszt, amit meg bír fogni és le bír nyelni. A széles táplálékspektrumú faj jól kihasználja a Kárpát-medence változékony éghajlata miatti évente eltérő táplálékkinálatot. A kontinentális klíma hatása alatt álló száraz időszakokban ízeltlábúak, kisemlősök szerepelnek étrendjén, a csapadékos időszakokban megnövekszik a kétéltűek, halak aránya.

Közép- és Kelet-Európa valamint a Közel-Kelet fehér gólyái a Boszporuszon át Dél-Afrikáig is elrepülnek telelni. A Kárpát-medence gólyáinak többsége március végén, április elején érkezik vissza fészkelőterületére. A legkorábbi madarak már március elején visszatérhetnek. Először a hímek jönnek meg, fészket foglalnak (valószínűleg a régebben használt fészket) és elkezdik tatarozni. A tojók pár nappal később érkeznek. Párkapcsolatuk egy idényre szól. A fehér gólya évente egyszer költ, de fészkealjának megsemmisülése esetén pótköltése ("sarjúköltése") lehetséges. A tojó a tojásokat két naponta rakja le április eleje és vége között. Fészkealjja 3-5, ritkábban 1-2 vagy 6-7 közötti tojásból áll. A tojások 65-82 mm hosszúak, 47-56 mm átmérőjűek. Tömegük 115 g körüli, színük fehér. A kotlási idő 28-34 nap között változik, mindkét madár ül a tojásokon.

A fiókák kikeléskor 70-80 grammosak, kb. 4 hetes korukban állnak fel a fészkekben, 8-9 hetes korukban repülnek ki. A kirepülés után néhány hétig visszajárnak a fészkekbe éjszakázni. A fiókák 2-3 hetes koráig egy szülőmadár folyamatosan védi, árnyékolja őket. A táplálásban mindkét szülő részt vesz. Az összegyűjtött táplálékot a fészkek közepébe öklendezik, amit a

fiókkák maguk szednek fel. Az etetések gyakorisága 1-2 óra, időnként vizet is csorgatnak a fiókkák csőrébe. Azt is megfigyelték, hogy az utódokat vizes moha segítségével hűtik.

Költés után a madarak csapatokba verődnek. A vonulást a fiatalok kezdik meg, néhány tapasztalt madár vezetésével augusztus második felében. Az öregek egy-két héttel később indulnak el Afrika felé. Az egyedek nagy része augusztus folyamán elvonul Magyarország területéről, de szeptemberben is megfigyelhetők kisebb vonuló csapatok. Végcéljuk Dél-Afrika. A vonulás során a felszálló meleg levegőáramlatokat kihasználva vitorláznak, szinte alig repülnek aktívan.

A legidősebb fehér gólya 29 éves volt, amely Németországban fészkelte. Magyarországon a leghosszabb életkort megért gólyát fiókaként gyűrűzték és 19 év múltán találták meg elpusztulva.

1. Válaszolj a kérdésekre!

Milyen állatról olvastál? _____

Melyik madárcsoportba tartozik? _____

Mi az állat latin neve? _____ **3/**

2. Milyen adatok tartoznak a következő számokhoz?

155-215 cm: _____

2,9-4,4 kg: _____

100-115 cm: _____

80 cm-2 m: _____

115g: _____

1-2 óra: _____

28-34 nap: _____

2,7 – 4,0 kg: _____ **8/**

3. Húzd alá szövegben, hogy eredetileg hol élt! **1/**

4. Keretezd be a szövegben, hogy napjainkban hova építi fészket! **8/**

5. Húzd alá, és javítsd föléírással a szövegben található téves írásokat!

Egy fészket akár évszázadokig is használhat, mivel a megfelelő fészkaljzatok száma nagy és a régi fészkek tatarozása több energiát igényel az új építésénél. A fészkek átmérője kb. 80 cm és 2 m között van. Magassága az utolsó években 20-40 cm, de elérheti a 3 métert is. **6/**

6. **Keretezd be**, hogy miből készíti a fészket!

ágakból, szénből, levélből, bálakötöző zsinegből, sásból, napraforgóból, fűzfalevélből,
fücsomóból, sárból, szénából 10/

7. **Magyarázd meg** a szavakat, kifejezéseket a szöveg alapján!

tatarozás: _____

széles táplálékspektrumú: _____

fészkelőterület: _____

kotlási idő: _____

étrendjén szerepel: _____

_____ 5/

8. **Húzd át**, ami a csapadékos időszakban nem a tápláléka!

tojás, hal, rágsáló, béka, rovar, ásóbéka, egér, varangy, kétéltűek, fücsomó 10/

9. **Egészítsd ki a szöveget!**

A madarak legkorábban _____ visszatérnek. Először a _____
_____ jönnek meg, fészket foglalnak és elkezdik _____.

A _____ pár nappal később érkezik. A fehér gólya évente
_____ költ, de ha megsemmisül a fészkalja _____
lehetőséges. A tojó a tojásokat _____ rakja le _____
_____ eleje és vége között. A fészkalja 3-5 tojásból áll, ritkán _____,

de előfordult _____ tojás is. A tojások _____ mm hosszúak,

47-56 mm _____ . Tömegük 115 g, _____ színű. A

kotlási idő _____ nap, ekkor _____ ül a

tojásokon. 15/

10. **IGAZ vagy HAMIS?** Írj I betűt, ha igaz, H betűt, ha hamis az állítás!

___ A Brit-szigeteken nem fészkel.

___ Volt olyan fészek, ami 1,2 tonna súlyú volt.

___ Észak-Afrikába repülnek.

___ A Boszporuszon át repülnek telelni.

___ A gólyák többsége február végén érkezik.

___ A vonulást tapasztalatlan madarak vezetik.

___ Októberben kezdenek elvonulni hazánk területéről.

___ 29 éves volt a legidősebb gólya hazánk területén.

___ A táplálékot a kis fiókáknak az apa hozza.

___ A fiókák 2 hetesen állnak fel a fészekben.

10/

11. **Számold be a bekezdéseket, írd a bekezdések számát a vázlatpontokhoz!**

___ Fészekrakás

___ A madár jellemzői

___ Legidősebb példányok

___ Tápláléka

___ Kicsinyek gondolása

___ Vonulás

___ Tojásrakás

7/

12. **Mivel hűtik a fiókákat? Mit gondolsz miért?**

_____ 2/

13. **Szerinted miért gyűrűzik meg őket?**

_____ 1/

Össz :

86	
----	--

CSALÁDI NAP

2018. július 8.

Devecser, Rotary Ház és környéke

MAGYAR VÖRÖSKERESZT
Somló Térségi Program

Színpadi programok:

- 14:00 Hivatalos megnyitó
- 14:15 Devecseri Ifjúsági Fúvószenekar
- 15:00 Őszi Fény Nyugdíjas Klub
- 15:30 Lyra énekegyüttes
- 16:00 Dávid Eszter
- 16:30 Hirschl Alina és Laura
- 17:00 Free Kid Aerobik Egyesület produkciója
- 17:30 Veszprém Megyei Kutató-Mentő
Szolgálat kutyás bemutatója
- 18:00 Rock'Inger zenekar koncertje
- 20:00 Adrenalin retró- és bulizenekar
- 21:45 Aserdus Tűzsonglőr Produkció

Kézművesek:

- Simple Sweet - egyedi mézeskalácsok
- Bartha Andrea - horgolt termékek
- Bódi-Babos Anita - textilműves termékek
- Kámánné Kocsor Cyöngyi - kézműves ékszerek

Délelőtt 9 órától este 22 óráig:

HORVÁTH UTAZÓ VIDÁMPARK - térítés ellenében

Véradás a Rotary házban 14 órától 18 óráig

**Büfék a nap folyamán – étel, ital, lángos,
kürtöskalács és sok más finomság !**

A délután folyamán velünk lesznek:

a Devecseri Önkéntes Tűzoltók, a Devecseri Rendőrök munkatársai, a Devecseri Polgárőrök, a Somló Íjászkai, az EFI Iroda szűrővizsgálatokkal és a Fanyűvők Játsszóház. Arcfestés és kreatív foglalkozás a Vöröskereszt jóvoltából.

A szervezők a műsoroáloztatás jogát fenntartják!

1. Válaszolj a kérdésekre!

Milyen esemény plakátját látod? _____

Mikor volt az esemény? _____

Hol volt ez a rendezvény? _____

Mennyi ideig tartott a hivatalos megnyitó? _____

Mivel foglalkozik Bartha Andrea? _____

Kik üzemeltetik a vidámparkot? _____ **6/**

2. IGAZ vagy HAMIS? Írj I betűt, ha igaz, H betűt, ha hamis az állítás!

___ Lesz rock koncert.

___ Devecserben nincs fúvószenekar.

___ A vidámparkért fizetni kell.

___ A Devecseri Rendőrőrs is kint lesz a programon.

___ Nyugdíjasok is szerepelni fognak.

___ Az EFI Iroda kreatív foglalkozást vezet.

___ Nem lesz lángos a programon.

___ Vért is lehet adni.

___ Gyerekeknek szóló program is lesz a színpadon.

___ A családi napot a Magyar Vöröskereszt is támogatja. **10/**

3. Keretezd be, hogy milyen programok lesznek!

szűrővizsgálat zsákbaftás lovaskocsizás óriáskerék

fúvószenekari koncert kutyás bemutató buli íjászat játszóház

palacsintasütés kézművesvásár aerobik bemutató **12/**

4. Mit tudsz megnézni, csinálni a nap folyamán a következő időpontokban?

15:30: _____

17:00 _____

20:10: _____

9-22-ig: _____

14:15: _____

14-18-ig: _____ **6/**

5. Milyen programokat ajánlanak gyerekeknek? Sorolj fel 3 dolgot!

3/

6. Szerinted miért 21:45-kor kezdődik a Tűzsonglór Produkció? **Válaszodat indokold!**

2/

7. Szerinted teljesen ingyenes a családi nap? Mi történik, ha nem viszel pénzt magaddal?
Válaszodat indokold!

2/

Össz.:

41	
-----------	--

Végére értél! Gratulálok!

Ügyes voltál!

